

Korszakváltás - kiteljesedik vagy beszorul a magyar vállalkozás?

2019. szeptember - Szepesi Balázs

A magyar vállalkozások világa korszakváltáshoz ért. Érdemes átgondolni, milyen lesz a jövőjük, ha rosszul, vagy ha jól alakul a sorsuk.

A vállalkozók nem tudnak felhőtlenül örülni annak, hogy egyre többen dolgoznak Magyarországon és egyre többet keresnek az emberek. A reálbérek 2008 és 2018 közötti [40 százalékos emelkedése](#), a [foglalkoztatottak számának 16 százalékos növekedése](#) számukra azt jelenti, hogy egyre nehezebb betölteni az álláshelyeket és egyre magasabb fizetést kell kínálni, hogy megtartsák a dolgozóikat.

Az olcsó és végtelen munka korának vége

Tíz éve még könnyű volt embert találni, nem a bér volt magas, hanem a kamat és a kiszámíthatatlanság. Ez mára gyökeresen megváltozott.

„Hímes tojásként kell bánni még az alig használható emberekkel is, ha meg akarod tartani őket.”

„Pár hónap, míg kitanul nálam egy gyakornok, aztán már megy is tovább a multihoz vagy Németországba.”

„Minden nap félek, hogy a legjobb kollégáimnak valaki 20 ezer forinttal többet kínál – itt hagynak és megbénul a munka.”

„Hiába próbálnám rávenni a műszakvezetőket, hogy vállaljanak részt a cég irányításában, tulajdonrészt is adnék, azt mondják, nem éri meg az ezzel járó idegeskedés és éjszakázás - így is jól elvannak.”

Forrás: vezess.hu

Kifeszítve érzik magukat a vállalkozók. Persze legtöbbszörnek valahogy sikerül megoldania a feladványt. Lett jobb gép, többet tudnak hazavinni, de mindenki érzi magán a nyomást. Hiába a növekvő kereslet, az elérhető hitel – a kedvezőbb körülmények ellenére nincs nyugta az embernek, nem lehet kevesebbet dolgozni, kevesebbet idegeskedni.

Az Összkép a magyar társadalom és gazdaság működéséről szóló elemzések magazinja. [Iratkozz fel hírlevelünkre, kövess minket](#), ha szeretnéd mélyebben megérteni, hogyan működik Magyarország.

Ez részben természetes. Amikor nő a tempó, gyorsabban kell futni, hogy az ember tartsa a lépést. Amikor pörög a piac, akkor többet veszít az, aki kihagy pár lehetőséget, nem őrzi keményen a pozícióját. A bicikliversenyeken is a felfelé menet szórja szét a mezőnyt.

Korszakváltás

Ennél azonban többről van szó. A magyar gazdaság nagy változások közepén van – jól érzik a vállalkozók, hogy a jövőben máshogyan kell működniük, hogy talpon maradjanak. Javítani kell a termelékenységet, hogy legyen miből fizetni az emelkedő béreket. A digitális gazdaság nem a kiugrás lehetősége, hanem alkalmazkodási kényszer. (Erről szóló korábbi cikkünk [itt található](#)) Aki kimarad a ebből, az küzdhet, mint Onedin kapitány a gőzösökkel. Közben a cégek felében a cégvezetésnek pár éven belül át kell adnia a stafétát a következő nemzedéknek (A generációváltásról [itt olvashatsz](#) többet).

Onedin egyik hajója – forrás: wikipedia.org

Új korszakba lép a magyar vállalkozói világ a következő évtizedben. Megújulás, termelékenységnövekedés, digitalizálódás. Szépen hangzik. A fogyasztóknak bővebb választékot, jobb árat, a munkavállalóknak kellemesebb munkakörülményeket és magasabb béreket ígér ez a jövő.

A kisvállalkozások közül azonban csak azoknak lesz szép ez az új világ, akik képesek lesznek megtalálni a helyüket a változó körülmények között. Nekik ez a korszakváltás nem ígéret, hanem kemény feladat.

Persze nem csak a vállalkozók ügye, hogyan sikerül ez a korszakváltás. Ha a magyar cégek sikeresen veszik az akadályokat, akkor

- több profit marad itthon;
- több lesz a jól fizető irányítói és fejlesztői munkahely;
- több olyan terméket és szolgáltatást fogyaszthatunk, amit itthon, a mi igényeinkre fejlesztettek;
- kisebb lesz a hierarchiába tagozódó menedzserek és hivatalnokok aránya és nagyobb lesz az autonóm és független vállalkozók súlya a magyar elitben;
- vonzóbb lesz a vállalkozói lét, vállalhatóbb lesz a szabadsággal járó felelősség.

Röviden: jobb hely lesz Magyarország. Nem csak azért, mert magasabb lesz a GDP. A megtermelt érték nagyobb részéről dönthetünk itthon, ha a döntéshozó nem egy távoli irodahálózatban ülő board vagy egy szerveren futó algoritmus lesz, hanem egy magyar vállalkozó. Jobb minőségű életet élhetünk ugyanannyi pénzből, ha több az izgalmas munkahely, a megvásárolt termékek és szolgáltatások inkább ránk szabottak. Ha megéri vállalkozni, akkor egyszerűbb felállni, ha meguntuk, hogy egy főnök döntse el, hogy mit és hogyan kell csinálnunk - könnyebb a saját utat választani.

A szép és a rút jövő

Ez a korszakváltás persze nem magyar sajátosság. A régió többi országa ugyanebben a cipőben jár. Ennél tovább is mehetünk – hasonló helyzetben van a világ nagy része, ahol nem a nagyvállalatok és a bankok központjai székelnek, ahol nem az globális innováció fellegvárai működnek. Ezek a tudás, a pénz és a hatalom gócpontjain kívüli globális vidék (a vidék jövőjéről korábban [itt írtunk](#)). Mindenhol átalakul a technológia, mindenhol erős a nyomás a termelékenység növelésére, mindenhol kihívás, sikerül-e majd rávenni a tehetséges fiatalokat, hogy a nagy központok helyett a helyi, a családi hagyományt vigyék tovább.

Vannak, lesznek, olyan térségek, ahol szebb lesz a jövő, van ahol ridegebb. Hogyan is fognak működni a szerencsésebb és a szomorúbb sorsú világok?

A *negatív jövőkép* szerint a termelést, a hozzáadott érték elosztását néhány központból irányítják: onnan, ahova a fogyasztói kapcsolatok, a termelési folyamat feletti kontroll és az ahhoz szükséges adatok koncentrálódnak. A platformok szigorú játékszabályai állandóan a központ érdekei szerint változnak. Pont annyi jövedelmet hagynak a szerződő partnereknél, hogy azoknak ne érje meg kilépni a rendszerből - ne akarják kivágni a meggyfát, bezárni a panziót. A vállalkozás lényegében szociális védelem nélküli munka vagy kényszerpályán mozgó bértermelés. A minőség helyét nagyrészt átveszi

a képernyő csillogása: a gyorsan terjeszthető és olcsón előállítható sablonos, híg termékek mellett nehezen rúg labdába az, aki egyedít, a minőség miatt drágábbat kínál. Ebben a szomorú világban lényegében az történik mindennel, amit az internetet uraló cégek tettek a tömegtájékoztatással (erről [itt írtunk](#) korábban). A cégek sodródnak az árral, betagozódnak a gazdaság új szigorú rendjébe.

Az *optimista verzió* szerint a közvetítők csak infrastruktúrát biztosítanak a termelő és a fogyasztó közötti, a mostaninál sokkal közvetlenebb és rugalmasabb kapcsolathoz. A vállalkozásoknak könnyebb lesz egyedi kínálattal megjelenni a piacon, eljön a személyre szabott termékek aranykora. A megújulásra és együttműködésre képes kicsi cégek számára a szabadság lehetőséget jelent. A vállalkozás az önmegvalósítás, a rugalmas munkavégzés tere lehet, a felemelkedés csatornájaként működhet. Lehetővé teszi, hogy úgy végezhesse jól jövedelmező és képességeikhez illő munkát az emberek, hogy tevékenységük ritmusa a családhoz igazodjon, megtarthassák kellemes vidéki lakóhelyüket.

A liliumkerti termelői piac – forrás: felholany.hu

A [csíki vállalkozónók](#) vagy a [liliomkerti termelői piac](#) szervezője nem kivétel, hanem követhető minta lesz. Kulcsfogalommá válik a minőség, a fogyasztás mintakövetésből szabad önkifejezéssé válhat. Olyan lehet az ember, olyan ruhát hordhat, vagy úgy töltheti a szabadidejét, ahogy az legjobban illik ízléséhez, értékeihez. A vállalkozó számára pedig az önmegvalósítást jelentheti a termelés és a szolgáltatás, a cégépítés. Ebben a világban a vállalkozás az értékteremtésről szól, a cégek számára pedig valós lehetőség, hogy szándékaik és képességei szerint alakítsák ki termékeiket és működésüket.

Kiteljesedés vagy beszorulás?

Mindkét jövőkép abból indul ki, hogy a vállalkozások közötti együttműködés erősebb lesz, a cégek működése még jobban összefonódik. Rugalmasságot és szabadságot hoz a bizalom és az átláthatóság növekedése? Vagy inkább az alá-fölérendeltség erősödésével és nagyobb kiszolgáltatottsággal jár az egyre szigorúbb kontroll és az egyre kíméletlenebb irányíthatóság?

A két jövőkép valamilyen keverékét hozza majd a vállalkozások világának megújulása. Egyes területeken kiteljesedéssel, máshol a beszorulással jár a gazdaság átalakulása. Eltűnnek azok a cégek, cégtípusok, amelyek nem tudnak alkalmazkodni a gazdaság minőségi átalakulásához. Új vállalkozói formák is létre fognak jönni, amiket ma még nem is ismerünk.

Aki képes lesz váltani, az jól jár majd. Persze a sikeresen megújuló cégek élete is átalakul – mástól működik majd jól egy péküzem vagy egy építkezés, mint ma. És ne csak az értékesítésre gondoljunk! Ma sok üzemben a minőség fenntartása a kulcs – ezt majd a sok szenzor és robot megoldja, ehelyett az informatikai biztonságra kell majd figyelni. Sok esetben nem a jó emberek megtartása lesz a siker titka, hanem annak a cégnek megy majd jól, amelyik tudja, hogyan kell ismeretlen emberekből egy-egy projektre működőképes csapatot szervezni.

Hogyan lehetnének minél többen az átalakulás nyertesei között? Ki mit tehet, hogy vállalkozásaink közül minél többen gondolhassanak majd 2030-ban arra, hogy kemény volt az elmúlt 10 év, de megérte? Erről szól majd a cikk második része.